

Zunanje novice.

Lep nauk! Kakor kranjski časnik „Gorenjec“ poroča, napeljuje župnik v Mošah pri Kranju šolsko mladino, naj vsakokrat, kadar jih stariši pošljejo kaj nakupovat, nekaj manje kupijo, kakor jim je velevano ter nekaj denarja prihranijo, katerega naj potem v župnijsko hranilnico dajo. Kaj ne, lep nauk Kristusovega naslednika?!

Skoraj celo mesto pogorelo. Dne 28. marca je mestece Dynow blizu Brzezova v Galiciji skoraj vso pogorelo. Škoda se ceni na 100 tisoč kron.

Iz Balkana. Kakor vejo posamezni listi poročati, je baje Turčija pripravljena dovoliti, da dobi Macedonija samoupravo, katerej bi stal na čelu kot podkralj sultanov sin Burhan. Ako se pa to ne uresniči, razdelili bodeta baje Macedonijo Avstrija in Italija ter vsaka vzela svoj del pod lastno upravo, in sicer Avstrija vzhodni notranji del, Italija pa zahodni obmorski del, o čemur ste se baje ti državi že do drugega dogovorili in pogodili. Kolikor je na tem resnice, bode prihodnost pokazala.?

Napad na španskega kralja. Španski kralj Alfonz XIII. potuje že nekaj tednov po svojih deželah. Nedavno je prišel v mesto Barcelono ter obiskal tamošnje delavsko razstavo. V trenutku, ko je razstavo zapuščal, počila je v njegovi bližini petarda, ki je dva kmeta ubila, a mladostnemu kralju se ničesar ni zgodilo.

Šestero umorov pred 45 leti je izvršil neki policijski „špicelj“ z imenom Lichtenecker v Badnu pri Dunaju. Zločinec je bil svoječasno le zaradi enega umora obsojen. Umril je pred večimi leti v ječi. A zdaj po 45 letih je prišlo na dan, da je imel ta grozovitnež 6 umorov na vesti. Neka stara ženkica, ki je kot deklica bila nevidna priča nekega roparskega umora pred 45 leti, je izpovedala, da je dotični umor izvršil „špicelj“ Lichtenecker. Od tega slučaja se je nadalje dalo na druge sklepati. — Grozno!

Najstarejši stotnik umrl je v Petrovaradždinu z imenom Sava Jovčičič, ki je dosegel starost sto let. Njegova dva sina sta umirovljena majorja.

Blazen človek z imenom Anton Koritnik, doma iz Rajhenburga, je v norišnici v Feldhofu pri Gradcu napadel zdravnika dr. Tafla. Na Koritniku, ki je bil svoje dni natakarkar, dosedaj niso opazili nikake divjosti, tembolj je ta napad iznenadil vso v dotičnem zavodu službujoče osobje. Zdravnik ima na glavi 12 cm. dolgo rano in se je še le čez dalje časa po napadu zavedel.

96 let star morilec. Na Veliko noč popoldne je v mestni ubožnici v Vodmatu pri Ljubljani umoril 96 let stari mestni ubožec Ivan Pavlič iz Zaprice pri Kamniku 79 let starega tovariša, mestnega ubožca Jernejja Ciglarja, katerega je z nožem tako pehnil, da je bil poslednji pri priči mrtev. Potem pa je še nevarno ranil 67-letnega bivšega fijakerja Franca

Malenšaka, ki je tudi bil morilčev tovariš. Ciglar in Malenšak sta baje Pavliča z različnimi otročarijami dražila in mu kazala vino, katerega pa mu nista dala piti. To je napol gluhega in muhastega Pavliča tako razjarilo, da je slednjič storil omenjeno zločinstvo.

Cerkven. rop. Na cvetni ponedeljek po noči vladili so nepoznani zločinci v cerkev na Stari Oslinici na Kranjskem ter jo vseh dragocenostij oropali.

Grozno zločinstvo zasledili so v nekem londonskem predmestju. Neki mož, ki se baje imenuje Georg Albert Cossmann, je naročil vozniku, da mu nje njegov težak plehasti zaboj (kišto), iz katerega se je cedila smradljiva tekočina, na dolečni kraj popeže. Vozniku se je stvar zdela sumljiva. Tudi Cossmannu, ki sem najemniku se je lastnik zaboja že dalje časa sem zdel sumljiv, toraj je poslal po policijo. Ko policija došla, je Cossmann hotel pobegniti, a policajci ga vendar vjeli, toda pri tej priči si je mož z zabojem vrat prerezal in takó na licu mesta umrl. Ko so zaboj odprli, našli so v njem razkosano žensko truplo s zdrobljeno glavo, vse v cement vlito. Oblasni iščejo sedaj še več ženskih mrličev ker sumijo, da je Cossmann storil več enakih hudodelstev. Dokazano se je namreč, da je Cossmann v zadnjem času pogostoma pri sebi sprejemal ženske, ki so se po daljšem času pri njem zadržavale.

Mož s 47 ženami. 33 letni konduktor newjorske poulične železnice, James Shippee, je bil obdolžen, da se je nedavno pod krivim imenom poročil z neko Oetrlow, akoravno mu je prava žena z dvema otrokoma še živela v istem mestu. Pri sodnji, kamor sta prišli pričat obe ženi, se je dognalo, da in Shippee razun teh dveh žen še eno v San Francisku drugo v Čikagu, tretjo Vašingtonu i t. d. V kratkem se mu je dokazalo, da ima obtoženec 7 žen. Ko Shippee na noben način ni zamogel več izviti, priznal je sam ter rekel: „Zdaj mi je pa že vse eno in poznati hočem, da nisem samo 7 krat oženjen, temveč 47 krat“. Obe pričujoči ženi sta na te besede omahovali, sodnik pa je tega „junaka“ poslal porotnikom.

Grozen čin iz ljubosumnosti. Hišni posestnik Peter Rajič v Belemgradu storil je nedavno na grozovit način konec svojemu življenju. Rajič se je kot vdovec pred kratkim oženil z neko izvanredno zalo deklico. Ko je žena odišla na trg, zabodel si je iz ljubosumnosti velik kuhinjski nož v trebuh ter si nato črno izvlekel. Otroci, ki so bili priče tega strašnega dejanja, začeli so kričati, na kar so prihiteli ljudje na ulice ki so morali besnečega ranjenca zvezati, da mu zabranili nadaljno razmesarjenje samega sebe. Neko se je Rajič pomiril ter kljub velikim bolečinam mu razložil vzrok svojega čina in si je, ko so mu razspet razvezali, zapalil smodko (cigaro) ter jo hladno krvno pušil. Došla policija je dala nesrečneža prenesti v bolnišnico, kjer je po kratkih urah v grozovitih bolečinah umrl.

Predpotopni morski som. Muzej ogrskega geografskega inštituta je dobil pred kratkim okostnico

potopnega morskega soma, katero so pred štirimi letmi izkopali v opekarni posestnika Prosta v Borbolju na Ogrskem. Prost je ta okostnjak, ki je 7 metrov dolg in poldrugi meter širok, velikodušno daroval omenjenemu muzeju (ta eksemplar je dosedaj edini znani na svetu in ima muzejsko vrednost 30.000 kron), in prejel za to darilo od presvitlega cesarja zlat križec za zasluge.

Nedolžna žrtev pohotnega vojaka. V Gorici je v bolnišnici umrla deklica Ida Meoto, katero je nedavno posilil vodnik 47. pešpolka, Martin Bernhard.

Bogastvo jezuitov. Pokojni minister Miquel je cenil premoženje jezuitov na 20 tisoč milijonov kron. Samo v mestu Metz u ima ta red hiš in zemljišč za 20 milijonov kron. No, zdaj pa še naj kdo poreče, da se tem ljudem slabo godi!

Iz Arabije. Roparski Beduini so ujeli ter zaplenili mohamedansko karavano (turške romarje), kakoršna vsako leto roma v Medino in Meko k slovečim mohamedanskim svetiščem. Karavana šteje baje 5 do 6 tisoč glav. Turška vlada je odposlala 3 bataljone (voje) vojakov, ki naj rešijo nesrečne romarje iz beduinskih rok ter je spravijo srečno zopet v domovino.

Morilke lastnega očeta kazni oproščene. Dne 28. marca so porotniki okrožnega sodišča v Luceri na Laškem tri sestre, Katarino, Berenico in Ester de Francesco, katere so 8. oktobra 1901 svojega očeta umrtili, za nekrive spoznali in sodišče jih je kazni oprostilo. Oče je bil okrutnejš in surovejš prve vrste in ko je svojo pridno ženo v grob spravil, trpinčil je skozi več let svoje 3 hčerke na tak grozovit način, da so reve slednjič sklenile očeta umrtiti, kateri sklep so tudi izpeljale.

Tri zakonske može umorila je v Karlinih na Moravskem kočarica Marija Novak. Leta 1897. je baje umorila svojega prvega moža Jakoba Spaniela, leta 1901. svojega drugega moža Metoda Daneka in pred kratkim tretjega, Karola Novaka. Ako bi se sum ne vzbudil pravočasno, bila bi sedaj že četrtič poročena, a namesto četrti svoje gostije sedi zdaj pod ključem.

Strahovit požar. Na velikoncni pondeljek je v Galiciji zgorela cela vas Kviatovicz. V ognju je našla smrt tudi neka priletna ženica. Škode je za 300 tisoč kron.

Dvojni umor in samomor. V Neuenburgu na Švicarskem je v nekem hotelu pravnik Koch iz Nemčije ustrelil svojo ljubico, nato zadavil njenega polletnega otroka potem pa je samega sebe ustrelil.

Kuga v Indiji se strahovito razširja. V tednu do 19. marca je umrlo na tej strašnej bolezni 40.527 ljudi. Proti tej morilki še dosedaj zdravniki niso iznašli vspešnih sredstev ali zasledili „pravega zelišča“.

Zlato rudo našli so v občini Madjan na Sedmograškem, Ta ruda ima baje v sebi zlata v visokih

odstotkih in rudnik toraj obljublja prav bogatega dobička.

Od mrtvih vzbudila se je baje v mrtvašnici na draždanskem pokopališču neka dvanajstletna deklica. Oddali so jo v zdravniško oskrbovanje.

Gospodarstvene in gospodinjske stvari.

Zlata pravila pri svinjski reji. Nek strokovnjak (H. Schmidt, grajščinski ravnatelj v Wonsovem) sestavil je za svinjsko rejo sledeča pravila, katerih bi se naj tudi naši svinjerejci strogo držali, ako hočejo doseči zaželjeni uspeh in si s tem zboljšati pleme pa tudi svoje gmotno stanje. Dotična pravila se glasé tako-le: 1. Oskrboj, streži in krmi plemenske svinje kolikor možno dobro, praseta kolikor mogoče po ceni, krmiljenke (pitane svinje) pa najboljše ko je mogoče; 2. Le s čistim (dobrim) plemenom se da popolnost doseči; 3. Drži se tistega cilja, katerega si enkrat za pravega spoznal; 4. Za pleme rabi edinole zdrave, pravilno zraščene in doraščene živali, nikoli pa premlade; 5. Razun pitanih spuščaj vse svinje vsaki dan najmanje 1 do 2 uri na prosto, ker gibanje v svežem zraku svinjam jako prija; 6. Skrbi za suh, zračen in prepriha prost hlev, ki je po zimi dovolj topel po leti pa hladen; 7. Svinje potrebujejo mir, posebno pa pitane svinje; 8. Čistota in snažnost ste pri svinjeriji neobhodno potrebni; 9. Plemenske svinje se naj krmijo, pa ne pitajo; 10. Krepko pičo dajaj svinjam kolikor možno suho, sekanico pa oparjeno ali pa kuhano; 11. Polagaj svinjam le zdravo in tečno hrano; 12. Skrbi za čisto vodo; 13. Polagaj zmiraj ob določenih urah, plemenskim svinjam in prasatom ne dajaj preveč na enkrat, toda pogosteje; 14. Daj svinjam priložnost, da dobe vsak dan v se apnenske reči, prsteno oglje i. t. d.; 15. Spravi svinjo, ki ima povreči, v posebni stan (kutor) ter ji nastelji z mehko steljo, kakor je n. pr. na kratko zasekana slama i. t. d.; 16. Nadzoruj porod pazljivo, toda ne segaj po nepotrebnem vmes; 17. Prasatom odščipni špičaste zobe že v prvih 24-ih urah; 18. Od tretjega tedna naprej spuščaj o lepem vremenu praseta z materinsko svinjo na prosto ter jim začni v četrtem tednu že po malem lahko pičo dajati; 19. Praseta pusti 7 do 8 tednov pri svinji, ona pa, katera si za pleme odločil, celo 9 do 10 tednov; 20. V enem in istem hlevu (kutoru) imej le enako močne živali, slabotne spravi posebič, ker drugače jih perve odjedajo; 21. Dobro je pitane svinje vsak teden tehtati; 22. Mnogo vodene piče napravlja vodeno meso, oljnata hrana dela oljnato slanino (špeh), koruza naredi, da je mast in špeh rumenkast.

Kakšen naj bo krompir, katerega hočemo saditi? S krompirjem je nekaj posebnega; sicer je navadno le tako „seme“ za saditev ali sejanje priporočljivo,